

MYTILINEOS

PROTERGIA | ΤΟΜΕΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ

Προς
Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας («ΡΑΕ»)

Πειραιώς 132,
118 54, Αθήνα
Email: kdprel@rae.gr

Αθήνα, 15.09.2021

Θέμα: Διατύπωση απόψεων της «Μυτιληναιός Α.Ε.» (εφεξής η «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ») επί της Δημόσιας Διαβούλευσης της ΡΑΕ με αντικείμενο «την εξέταση των αναγκαίων νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων προκειμένου για την εναρμόνιση του εθνικού πλαισίου προς την Οδηγία 2019/944, σε ό,τι ειδικότερα αφορά την ενδυνάμωση των καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας και την προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των Προμηθευτών: Ζητήματα επαρκούς ενημέρωσης των καταναλωτών, διασφάλισης των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, ενίσχυση της διαφάνειας και της συγκρισιμότητας των τιμολογίων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας» (εφεξής η «Διαβούλευση»).

Αξιότιμες κυρίες και Αξιότιμοι κύριοι,

A. Εισαγωγή

Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ διαχρονικά συμμετέχει στις προσκλήσεις της ΡΑΕ, στο πλαίσιο διαβουλεύσεων καθώς και στις επιστολές της ΡΑΕ για συλλογή πραγματικών στοιχείων των πελατών της, επιδεικνύοντας ιδιαίτερη ευαισθησία σε ζητήματα που αφορούν στην ενδυνάμωση των δικαιωμάτων των καταναλωτών. Η υγιής σχέση με τους καταναλωτές αποτελεί βασικό μέλημα της εταιρείας μας, και, προς την επίτευξή της, η σαφής, ευκόλως κατανοητή, διαφανής και πλήρης ενημέρωση των καταναλωτών σε όλα τα στάδια της επικοινωνίας μας μαζί τους αποτελούν προτεραιότητα και χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Με την παρούσα επιστολή παραθέτουμε τις απόψεις μας επί της εν θέματι Διαβούλευσης. Η συμμετοχή μας έχει διττό στόχο: αφενός τη διαφύλαξη της άσκησης του δικαιώματος του καταναλωτή για ελεύθερη και κατάλληλη, για εκείνον, επιλογή προμηθευτή και αφετέρου τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Συγκεκριμένα:

B. Επί των ερωτημάτων της Διαβούλευσης

Παραθέτουμε, ακολούθως, προς διευκόλυνση, αυτούσια, τα ερωτήματα που έθεσε η ΡΑΕ προς διαβούλευση και τις θέσεις μας επί αυτών.

1. Παροχή κυμαινόμενων τιμολογίων με ευκρινές όριο προσαύξησης της Χρέωσης Προμήθειας.
Συμφωνείτε με την αναγκαιότητα και τη προσφορότητα του εν λόγω μέτρου;

Υπογραμμίζεται πως για τη συγκεκριμένη κατηγορία, ο κάθε Προμηθευτής κατά τη διαμόρφωση της Ρήτρας Αναπροσαρμογής δύναται να προσδιορίσει τους δικούς τους δείκτες π.χ. τιμή Χονδρεμπορικής αγοράς στη DAM, τιμή Χονδρεμπορικής αγοράς στη DAM +Balancing, τιμή EUAs, τιμή TTF, οι οποίοι όμως να μπορούν να ενσωματωθούν στο Εργαλείο σύγκρισης Τιμών και να είναι προσβάσιμοι και υπολογίσιμοι από τους καταναλωτές. Θεωρείτε εύλογη την εν λόγω

σύνδεση; Ποιους δείκτες προτείνετε να είναι επιλέξιμοι (και να ενσωματωθούν στην απόφαση ΠΑΕ 409/2020);

1.1 **Εισαγωγικά**, επισημαίνουμε ότι στο κείμενο της Διαβούλευσης, το ζήτημα των ρητρών αναπροσαρμογής εντάσσεται στο κεφάλαιο με τίτλο «*Ενδυνάμωση των καταναλωτών και ενίσχυση του υγιούς ανταγωνισμού: Αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας (προσυμβατική ενημέρωση και διαμόρφωση των χρεώσεων των τιμολογίων λιανικής)*». Από τον ίδιο τον τίτλο συμπεραίνεται ότι κάθε τιμολογιακή πολιτική που επιλέγουν και προσφέρουν οι προμηθευτές στους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να σέβεται και να τηρεί την αρχή της διαφάνειας, η οποία αποτελεί βασική αρχή στην ευρωπαϊκή (ενδεικτικά οδηγίες 72/2009 και 944/2019) και εθνική νομοθεσία (υπ' αριθ. 29-//2013 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β' 832/09.04.2013), εφεξής ο «**Κώδικας Προμήθειας**»).

1.2 Ως προς την αρχή της διαφάνειας

Η αρχή της διαφάνειας υπηρετείται κατεξοχήν με την πληρότητα και ακρίβεια των πληροφοριών, με την απλούστερη κατά το δυνατό διατύπωση ειδικών ή τεχνικών όρων, με τη λήψη μέτρων εκ μέρους των παραγόντων της αγοράς για την παροχή κάθε κρίσιμης πληροφορίας και βοήθειας στον τελικό καταναλωτή κατά τη διαμόρφωση των επιλογών του.

Με άλλα λόγια η διαφάνεια επιβάλλει την αποτύπωση των σχετικών όρων τιμολόγησης και επιμέρους παραμέτρων αυτών **με τρόπο διαφανή, ακριβή και εύκολα κατανοητό** για τον μέσο καταναλωτή (βλ. το Παράρτημα ΙΙ του Κώδικα Προμήθειας). Μεταφέροντας τους εν λόγω κανόνες στην επίδικη περίπτωση των ρητρών αναπροσαρμογής, αυτό που απαιτείται είναι η κατάλληλη διαφανής πληροφόρηση του πελάτη, δηλαδή πληροφόρηση από την οποία να γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει μεταβαλλόμενο τμήμα του τιμολογίου και να προκύπτει ο βαθμός της έκθεσης του πελάτη σε αυτό. Αυτό που απαιτείται είναι καθεμία φόρμουλα τιμολόγησης (την οποία απολύτως ελεύθερα πρέπει να μπορεί να διαμορφώνει κάθε προμηθευτής) να είναι αρκούντως σαφής, κατανοητή, επαληθεύσιμη και άρα διαφανής ώστε να διαπιστώνεται από τον καταναλωτή η ορθότητα του υπολογισμού της χρέωσης.

1.3 Ως προς την πρόταση θέσης ορίου προσαύξησης στις ρήτρες αναπροσαρμογής

1.3.1 Η θέση ορίων προσαύξησης στις ρήτρες αναπροσαρμογής ουδώς σχετίζεται με την ενίσχυση της διαφάνειας των τιμολογίων ηλεκτρικής ενέργειας, που προσφέρονται από τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας. Η θέση ενός ανώτατου ορίου οικονομικού κόστους είναι άσχετη με την επιβεβλημένη υποχρέωση των προμηθευτών να επεξηγούν με λεπτομερή αλλά απλό τρόπο την τιμολογιακή πολιτική που προσφέρουν. Η διαφάνεια επιτυγχάνεται δηλαδή, με τη σωστή επεξήγηση των τιμών και όχι με την προσθήκη πλαφόν τιμής, που ανάγεται, ξεκάθαρα στην εμπορική πολιτική του προμηθευτή.

1.3.2 Σύμφωνα με το κείμενο της Διαβούλευσης, τα κυμαινόμενα τιμολόγια μεταβιβάζουν στον καταναλωτή τον πλήρη κίνδυνο των τιμών χονδρεμπορικής. Η θέση αυτή είναι εσφαλμένη, καθώς, σύμφωνα με τα ισχύοντα σήμερα, τα τιμολόγια δεν είναι απολύτως κυμαινόμενα, αλλά εντός ενός συμφωνημένου εύρους τιμής κόστους, τον κίνδυνο διακύμανσης φέρει απολύτως ο προμηθευτής.

1.3.3 Το τελευταίο χρονικό διάστημα, με τη θέση σε ισχύ του target model αλλά και λόγω λοιπών οικονομικών και γεωπολιτικών συγκυριών, οι τιμές κόστους ηλεκτρικής ενέργειας είναι ασταθείς, συνεχώς μεταβαλλόμενες και έχουν εκτοξευθεί σε υψηλότατα επίπεδα. Αυτό συνιστά μία πραγματικότητα που δεν μπορούσε να προβλεφθεί ή να αντισταθμιστεί με ασφάλεια, από κανέναν συμμετέχοντα στην αγορά.

Ο μόνος τρόπος προστασίας της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, που σχετίζεται άρρηκτα με τη βιωσιμότητα των δραστηριοποιούμενων σε αυτήν προμηθευτών είναι

είτε η προσφορά υψηλών σταθερών τιμολογίων, που να καλύπτουν το επιχειρηματικό ρίσκο του προμηθευτή είτε η προσφορά κυμαινόμενων τιμολογίων που σχετίζονται με τη διακύμανση των βασικών παραμέτρων του κόστους των προμηθευτών.

Είναι αναντίρρητο ότι οι δείκτες που επηρεάζουν και διαμορφώνουν το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας είναι πολλοί και απρόβλεπτοι, τούτο όμως, δε δικαιολογεί την επιβολή περιορισμών στην εμπορική πολιτική των εν λόγω επιχειρήσεων και συνακόλουθα στην επιχειρηματική τους ελευθερία, η οποία είναι θεμελιώδης αρχή και επιδίωξη της ευρωπαϊκής και εθνικής έννομης τάξης:

(α) Η ελευθερία της οικονομικής δραστηριότητας προστατεύεται πρωτίστως από το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος. Αποβλέπει δε, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της ελεύθερης οικονομικής λειτουργίας των επιχειρήσεων, ώστε αυτές να μπορούν να δραστηριοποιούνται κερδοσκοπικώς στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής αγοράς. Η υποχρέωση για παροχή ενός τιμολογίου με ανώτατο όριο τιμής περιορίζει σημαντικά την ελευθερία διαμόρφωσης της τιμολογιακής/εμπορικής πολιτικής των προμηθευτών. Πλην, όμως, η διαμόρφωση της τιμολογιακής/εμπορικής πολιτικής αποτελεί θεμελιώδη πτυχή κάθε οικονομικής δραστηριότητας και ανάγεται για το λόγο αυτό στον πυρήνα της οικονομικής ελευθερίας. Η ρύθμιση με διοικητική πράξη των βασικών όρων της εν λόγω πολιτικής μειώνει σημαντικά τα κίνητρα ανάπτυξης ιδιωτικής πρωτοβουλίας σε μια αγορά που κάνει τα πρώτα βήματά της σε ανταγωνιστικό περιβάλλον.

(β) Υπό το πρίσμα του δικαιού του ελεύθερου ανταγωνισμού, ο περιορισμός της οικονομικής ελευθερίας που επιχειρείται στο όνομα της διαφάνειας, όχι μόνο δεν δύνανται να εξυπηρετήσει τον εν λόγω σκοπό, αλλά επιπλέον θα έχει καταστροφικές συνέπειες στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού στην αγορά της ηλεκτρικής ενέργειας, ενόψει του ότι θέτει όρους ακραία και αναίτιολόγητα δεσμευτικούς για τη διαμόρφωση της τιμολογιακής πολιτικής των προμηθευτών.

(γ) Η προστασία της οικονομικής ελευθερίας βρίσκεται στον προστατευτικό πυρήνα της Οδηγίας 944/2019, η οποία με το άρθρο 5 προβλέπει **ότι οι προμηθευτές είναι ελεύθεροι να καθορίζουν την τιμή στην οποία παρέχουν ηλεκτρική ενέργεια στους πελάτες**. Είναι προφανές ότι η θέση ενός πλαφόν τιμής πλήττει την εν λόγω ελευθερία.

Περαιτέρω, η Οδηγία προβλέπει (αιτιολογικές σκέψεις 10, 11, 12, 14) ότι «10. [...] ο υγιής ανταγωνισμός στις λιανικές αγορές θα έχει ουσιώδη σημασία, ώστε να διασφαλίζεται η ανάπτυξη με γνώμονα την αγορά καινοτόμων νέων υπηρεσιών, οι οποίες ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και δυνατότητες καταναλωτών, ενώ παράλληλα θα αυξάνεται η ευελιξία του συστήματος. [...] 11. Οι ελευθερίες που εγγυάται η Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) στους πολίτες της Ένωσης – μεταξύ άλλων η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, η ελευθερία παροχής υπηρεσιών και η ελευθερία εγκατάστασης – είναι δυνατές μόνο σε πλαίσιο πλήρους ανοικτής αγοράς, η οποία παρέχει σε όλους τους καταναλωτές τη δυνατότητα να επιλέγουν ελεύθερα τους προμηθευτές τους και δίνει σε όλους τους προμηθευτές την ελευθερία να προμηθεύουν τους πελάτες τους. [...] 12. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδίδουν μέγιστη σημασία στην προώθηση του θεμιτού ανταγωνισμού και της ευχερούς πρόσβασης για διάφορους προμηθευτές, προκειμένου οι καταναλωτές να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες που προσφέρει μια ελευθερωμένη εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. [...] 14. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν υφίστανται αδικαιολόγητοι φραγμοί εντός της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας όσον αφορά την είσοδο στην αγορά, τη λειτουργία της αγοράς και την έξοδο από την αγορά. [...]». Από τις σκέψεις αυτές προκύπτει ότι δεν επιτρέπεται να τίθενται φραγμοί στη λειτουργία της αγοράς προμήθειας χωρίς δικαιολογία, ούτε να επιβάλλονται «οριζόντιες» ρυθμίσεις τιμολογίων στους προμηθευτές που δεν λαμβάνουν υπόψη τις επιμέρους ή ειδικότερες ανάγκες των πελατών για νέα προσφερόμενα προϊόντα/υπηρεσίες της αγοράς προμήθειας. Η τυποποίηση αυτού του είδους αφ' ενός δεν συμπλέει με την απελευθέρωση

της αγοράς ενέργειας αφ' ετέρου δεν δίνει τη δυνατότητα στους καταναλωτές να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες που προσφέρει η ελευθερωμένη εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

(δ) Η ρύθμιση των τιμών προμήθειας αποτελεί ιδιαίτερα στρεβλωτικό μέτρο το οποίο συχνά οδηγεί σε περιορισμό των επιλογών των καταναλωτών, κατώτερα πρότυπα παρεχόμενων υπηρεσιών, κατώτερα επίπεδα συμμετοχής και ικανοποίησης των καταναλωτών, περιορισμό του ανταγωνισμού, καθώς επίσης και λιγότερα καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες στην αγορά. Το ανωτέρω ζήτημα της ρυθμιστικής παρέμβασης έχει απασχολήσει και τον Ευρωπαϊό νομοθέτη, ο οποίος στην αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 944/2019 καταλήγει ότι «*Επομένως, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν άλλα εργαλεία πολιτικής, ιδίως στοχευμένα μέτρα κοινωνικής πολιτικής, προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι η προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας παραμένει οικονομικά προσιτή για τους πολίτες τους. Οι δημόσιες παρεμβάσεις για τον καθορισμό των τιμών προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να εφαρμόζονται μόνο ως υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και θα πρέπει να υπόκεινται στους συγκεκριμένους όρους που τάσσονται στην παρούσα οδηγία.*»

1.3.4

(α) Για τους λόγους που αναπτύσσονται ανωτέρω, η θέση ανώτατου ορίου αναπροσαρμογής δεν κρίνεται εύλογη, αναγκαία και πρόσφορη, για τον επιδιωκόμενο σκοπό της διαφάνειας, αλλά αντιθέτως θα είχε καταστροφικές συνέπειες στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

(β) Ως προς το ζήτημα των επιμέρους δεικτών που χρησιμοποιούν οι προμηθευτές για τη διαμόρφωση των ρητρών αναπροσαρμογής που προσφέρουν, στο βαθμό που ο δείκτης που επιλέγει ένας προμηθευτής σχετίζεται πραγματικά με το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας και παρουσιάζεται στον καταναλωτή με ευκρινή και απλό τρόπο, δε δικαιολογείται η θέσπιση περιορισμών ως προς επιτρεπτούς και επιλέξιμους δείκτες. Η επιλογή συνδέεται κι αυτή με την οικονομική ελευθερία του προμηθευτή και τελικά συμβάλει στην ύπαρξη ποικίλων επιλογών, μεταξύ των οποίων, ο καταναλωτής θα επιλέγει το προϊόν που επιθυμεί. Σε κάθε περίπτωση η διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού εργαλείου σύγκρισης τιμών, δεν αποτελεί υποχρέωση των προμηθευτών αλλά των εκάστοτε ρυθμιστών και υπό καμία εκδοχή, η ανάγκη συγκρισιμότητας δεν πρέπει να οδηγήσει στην ομογενοποίηση – εξομοίωση του τρόπου διαμόρφωσης των κυμαινόμενων τιμολογίων των προμηθευτών, με τη θέση ανώτατου ορίου τιμής, καθώς αποστερεί τους προμηθευτές από την ευχέρεια να διαμορφώνουν και να προσφέρουν ελκυστικά τιμολόγια στους πελάτες τους, διαφοροποιούμενοι ουσιαστικά από τους ανταγωνιστές τους.

2. Κατάργηση της παραγράφου 4 της Απόφασης 409/2020 περί πρόβλεψης ισοδύναμων μέτρων και διατήρησης μόνο της Αναλογικής Χρέωσης (και των ορίων διακύμανσης επί αυτής) για λόγους διαφάνειας.

Σε συνέχεια της αλυσιτελούς εφαρμογής της σχετικής διάταξης, η Αρχή θεωρεί ότι παρέλκει η σχετική μνεία περί ισοδύναμων μέτρων, προκειμένου να ενισχυθούν η διαφάνεια, η τυποποίηση και η συγκρισιμότητα των τιμολογίων. Σε κάθε περίπτωση, ο Προμηθευτής δύναται να τεκμηριώσει την τήρηση των εν λόγω αρχών, για κάθε ένα από τα προϊόντα του, φέροντας το σχετικό βάρος απόδειξης. Πώς αξιολογείτε την προαναφερθείσα πρόταση και ποιες συγκεκριμένες παρατηρήσεις έχετε να εισφέρετε για την προτεινόμενη αλλαγή;

Καταρχήν και στο βαθμό που το υπ' αριθ. 2 ερώτημα αφορά σε τροποποίηση της απόφασης 409/2020, δηλώνουμε την επιφύλαξή μας ως προς το κύρος και τη νομιμότητα των προβλέψεων της εν λόγω απόφασης, για τους λόγους που αναφέρουμε στη με αρ. κατ. Ε1356/2020 αίτηση ακύρωσης που έχουμε ασκήσει και η συζήτηση της οποίας εκκρεμεί ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, στους οποίους (λόγους) συμπεριλαμβάνεται και η έλλειψη αρμοδιότητας της ΡΑΕ, ως προς τη θέσπιση (ή τροποποίηση) των σχετικών κανονιστικών ρυθμίσεων.

Ως προς την ουσία του τιθέμενου ερωτήματος, παραπέμπουμε σε όσα έχουμε αναφέρει υπό 1 ανωτέρω και συνοψίζουμε τα ακόλουθα:

(α) Η λήψη μέτρων για την προάσπιση των αρχών της διαφάνειας και της επαληθευσιμότητας αποτελεί εκ των ων ουκ άνευ υποχρέωση των προμηθευτών. Ωστόσο, η επιβολή συγκεκριμένων μέτρων και η απαγόρευση λήψης ισοδύναμων αποτελεί ανεπίτρεπτη ρυθμιστική παρέμβαση που πλήττει την επιχειρηματική ελευθερία των προμηθευτών και παράλληλα μειώνει τις επιλογές των καταναλωτών. Συγκεκριμένα, ο πλουραλισμός προϊόντων ενισχύει τον ανταγωνισμό οδηγώντας σε περισσότερες προσφερόμενες προτάσεις και υπηρεσίες που καλύπτουν πληρέστερα τις ανάγκες των καταναλωτών.

(β) η επιβολή ομοιογένειας στη διαμόρφωση των προσφερόμενων εμπορικών προϊόντων δεν καθιστά διαφανές το προϊόν, δεδομένου ότι η διαφάνεια σχετίζεται με την ακριβή και καθαρή περιγραφή των παραμέτρων (τιμολογιακών και άλλων) που διαμορφώνουν το προϊόν.

3. Κατάργηση του παγίου (ή κάθε άλλης παρεμφερούς επιβάρυνσης) σε όλους τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος.

Στα πλαίσια της απλότητας και σαφήνειας των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας που απαιτεί η Οδηγία 409/2020, η Αρχή εισηγείται την κατάργηση του παγίου σε όλους τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος. Διευκρινίζεται ότι ως «χρέωση παγίου» νοείται κάθε χρέωση, που επιβάλλεται κατά τρόπο οριζόντιο, αφορά σε σταθερό ποσό και αποσυνδέεται από την ποσότητα της κατανάλωσης ("flat charge").

Κατόπιν της ανωτέρω κατάργησης, οι λογαριασμοί θα αντικατοπτρίζουν ακριβέστερα το ποσό της ενέργειας που καταναλώθηκε, χωρίς παρανοήσεις και περιττές χρεώσεις. Στην περίπτωση που κρίνεται σκόπιμη τη διατήρηση της εν λόγω επιβάρυνσης, καλείστε να αιτιολογήσετε επαρκώς την αναγκαιότητά της, διακρίνοντας ανά κατηγορία πελάτη και συνυποβάλλοντας σχετική περιπτωσιολογία.

Εξαιρέση σε σχέση με τη χρέωση παγίου θα αποτελεί η περίπτωση ιδιοκτησιών που μένουν προσωρινά ή μακροπρόθεσμα αχρησιμοποίητες. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η επιβάρυνση πολιτών με πάγια τέλη δύναται να δικαιολογείται από τη υποχρεωτική συνέχιση εκπροσώπησης, και άρα δέσμευσης πόρων για τη διατήρηση μίας κατάστασης που δεν αποφέρει κέρδος στον Προμηθευτή. Το ύψος του παγίου εν προκειμένω οφείλει να λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και της οικονομικής ισορροπίας των συμβάσεων.

Με την εν λόγω πρόταση, η ΡΑΕ εισηγείται την κατάργηση του παγίου, στο όνομα και πάλι της διαφάνειας και της απλότητας. Επί της σχετικής πρότασης, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

(α) όπως έχουμε αναφέρει στην απάντηση υπό 1 ανωτέρω, η διαφάνεια ενός τιμολογίου εξαρτάται από το αν ο τρόπος υπολογισμού της χρέωσης του πελάτη είναι σαφής, κατανοητός και επαληθεύσιμος από τον τελευταίο. Δεν εξαρτάται από το αν έχει ίδιο τρόπο υπολογισμού χρεώσεων με ένα έτερο τιμολόγιο. Επομένως, η συμπερίληψη του παγίου, ως σταθερού στοιχείου χρέωσης σε ένα τιμολόγιο δε συνιστά εξ ορισμού στοιχείο αδιαφάνειας ή πολυπλοκότητας, στο μέτρο πάντα που η τιμή του παγίου και η περιοδικότητα της χρέωσης παρουσιάζονται στον πελάτη με εύληπτο και απλό τρόπο.

(β) επί της πρακτικής αξίας της πάγιας χρέωσης, τόσο για τον προμηθευτή όσο και για τον καταναλωτή, σημειώνουμε τα εξής:

(i) Σε μία ώριμη αγορά όπου υπάρχει πληθώρα διαφορετικών τιμολογίων ο καταναλωτής μπορεί με βάση τη χρέωση παγίου να επωφεληθεί. Τούτο δε, διαφοροποιείται ανάλογα με τα δεδομένα κατανάλωσης, οικονομικά δεδομένα κάθε καταναλωτή, καθώς και από τη βούληση/συμβατική ελευθερία κάθε καταναλωτή. Για παράδειγμα, ένας καταναλωτής με μεγάλη κατανάλωση είναι

σαφώς οικονομικότερο να επιλέξει προϊόν με χαμηλότερη μοναδιαία (ανά kWh) χρέωση προμήθειας και χρέωση παγίου, έναντι προϊόντος με υψηλότερη μοναδιαία (ανά kWh) χρέωση προμήθειας και χωρίς χρέωση παγίου. Αντίθετα, καταναλωτής με μικρή κατανάλωση είναι σαφώς οικονομικότερο να επιλέξει προϊόν με μεγάλη μοναδιαία (ανά kWh) χρέωση προμήθειας και χωρίς χρέωση παγίου, έναντι προϊόντος με μικρή μοναδιαία (ανά kWh) χρέωση προμήθειας και χρέωση παγίου. Αν υπήρχε, όπως προτείνει η ΡΑΕ στη Διαβούλευση, μόνο ένα τιμολόγιο χωρίς πάγιο είναι σαφές ότι μία διόλου ευκαταφρόνητη ομάδα καταναλωτών (οι έχοντες μεγάλη κατανάλωση και συνεπώς ο λογαριασμός ρεύματός τους αποτελεί σημαντικό έξοδο) αδικείται.

(ii) Το πάγιο χρησιμεύει πρωτίστως για την κάλυψη λειτουργικών εξόδων των προμηθευτών. Θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι όταν ένας καταναλωτής υπογράφει μία σύμβαση ηλεκτρικής ενέργειας προφανώς δεν γνωρίζει τυχόν θέματα που μπορεί να ανακύψουν στο άμεσο μέλλον (π.χ. αλλαγή κατοικίας, οικονομικά ζητήματα, προσωρινά ή μακροπρόθεσμα αχρησιμοποίητα κτίρια). Επομένως, οι εξαιρέσεις που προτείνονται στο εν λόγω ερώτημα, για τις οποίες προτείνεται η (κατ' εξαίρεση) χρέωση παγίου, δεν μπορούν πάντα να προσδιοριστούν εξαρχής και ο προμηθευτής βρίσκεται εκτεθειμένος σε ρίσκο που δεν μπορεί να προβλέψει και θα είχε περιοριστεί με τη χρέωση παγίου.

Σε κάθε περίπτωση τα λειτουργικά κόστη που καλύπτονται με το πάγιο είναι πολλά, όπως κόστη απόκτησης και διατήρησης πελάτη, κόστη διαχείρισης συμβατικής σχέσης, κόστη έκδοσης και αποστολής λογαριασμών. Τούτο σημαίνει ότι το πάγιο δεν μπορεί να ισχύσει κατ' εξαίρεση μόνο για τις περιπτώσεις «αχρησιμοποίητων»/χωρίς κατανάλωση εγκαταστάσεων, αφού τα εν λόγω κόστη είναι παρόντα και δεδομένα σε όλες τις περιπτώσεις καταναλωτών. Είναι παράλογο να επιβληθεί η ενσωμάτωση του λειτουργικού αυτού κόστους, στις μοναδιαίες (ανά kWh) χρεώσεις προμήθειας, γιατί είναι τελείως άσχετο με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και επιπλέον σε περιπτώσεις καταναλωτών με μικρή κατανάλωση, δε θα μπορέσει να ανακτηθεί από τον προμηθευτή. Επομένως, η πρόβλεψη μίας μόνο εξαίρεσης αυτή των «αχρησιμοποίητων»/χωρίς κατανάλωση εγκαταστάσεων είναι απλοϊκή, δε λαμβάνει υπόψη τα πραγματικά δεδομένα της αγοράς και θα επιβαρύνει ανεπίτρεπτα τόσο τους καταναλωτές όσο και τους προμηθευτές.

(γ) η ελεύθερη διαμόρφωση των επιμέρους στοιχείων των τιμολογίων ενός προμηθευτή συνδέεται με την επιχειρηματική του ελευθερία και δε δικαιολογείται ο περιορισμός της. Για τις περαιτέρω θέσεις ως προς το ζήτημα αυτό, παραπέμπουμε σε όσα έχουμε αναπτύξει στο ερώτημα 1 ανωτέρω. Η χειραγώγηση και καταστολή της επιχειρηματικής ελευθερίας από τη ΡΑΕ δε δικαιολογείται από την υπάρχουσα νομοθεσία και είναι αντίθετη στο άρθρο 5 της Οδηγίας 2019/944 και στην ελευθερία του ανταγωνισμού στην ενεργειακή αγορά.

Σε κάθε περίπτωση η διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού εργαλείου σύγκρισης τιμών, δεν αποτελεί υποχρέωση των προμηθευτών αλλά των εκάστοτε ρυθμιστών και υπό καμία εκδοχή, η ανάγκη συγκρισιμότητας δεν πρέπει να οδηγήσει στην ομογενοποίηση – εξομοίωση του τρόπου διαμόρφωσης των κυμαινόμενων τιμολογίων των προμηθευτών, με την οριζόντια κατάργηση του παγίου. Η ΡΑΕ οφείλει με τους συστηματικούς **ελέγχους** της στους προμηθευτές (έντυπα, λογαριασμοί, ιστοσελίδες) να καταστέλλει φαινόμενα παραπλάνησης των καταναλωτών. Επιπλέον, το Εργαλείο Σύγκρισης Τιμών, με την ορθή απεικόνιση των προϊόντων (συμπεριλαμβάνοντας και τη χρέωση παγίου) μπορεί να γίνει ο υπέρτατος αρωγός των καταναλωτών στην αποφυγή δημιουργίας παρανοήσεων σχετικά με τις χρεώσεις προμήθειας.

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η ποικιλία και η διαφορετικότητα μεταξύ των προσφορών και των τιμολογίων είναι επιθυμητό στοιχείο στην αγορά, κυρίως από τους πελάτες.

Σύμφωνα με το ανωτέρω σκεπτικό, η ύπαρξη προσφορών και τιμολογίων που περιλαμβάνουν χρέωση παγίου δεν αποδοκιμάζεται από τον ευρωπαϊκό και τον εθνικό νομοθέτη. Η αληθής έννοια

της αιτιολογικής σκέψης 32 της Οδηγίας 2019/944/ΕΕ («*Διάφοροι παράγοντες σήμερα εμποδίζουν τους καταναλωτές να έχουν πρόσβαση, να κατανοούν και να ενεργούν βάσει των διαφόρων διαθέσιμων πηγών πληροφόρησης για την αγορά. Συνεπώς, θα πρέπει να βελτιωθεί η συγκρισιμότητα των προσφορών και να περιοριστούν στον μεγαλύτερο εφικτό βαθμό οι φραγμοί στην αλλαγή προμηθευτή, χωρίς να περιορίζονται αδικαιολόγητα οι επιλογές των καταναλωτών.*») και της παραγράφου 1 του άρθρου 18 («*1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι λογαριασμοί και οι πληροφορίες τιμολόγησης είναι ακριβείς, κατανοητές, σαφείς, περιεκτικές, φιλικές για τον χρήστη και παρουσιάζονται κατά τρόπο που διευκολύνει τη σύγκριση από τους τελικούς πελάτες. Εάν οι τελικοί πελάτες το ζητήσουν, λαμβάνουν σαφείς και κατανοητές εξηγήσεις για τον τρόπο με τον οποίο προέκυψε ο λογαριασμός τους, ιδίως δε στην περίπτωση που οι λογαριασμοί δεν βασίζονται στην πραγματική κατανάλωση.*») δεν είναι η υποχρέωση των προμηθευτών να καταργήσουν τα τιμολόγια τους που περιλαμβάνουν πάγια χρέωση ούτε υποχρέωση των προμηθευτών να προσφέρουν όμοια μεταξύ τους ή παρόμοια προϊόντα.

Η συγκρισιμότητα των τιμολογίων επιτυγχάνεται μέσω του εργαλείου σύγκρισης τιμών. Το εργαλείο σύγκρισης τιμών, εκ της φύσεώς του, είναι σχεδιασμένο να παρουσιάζει όλα τα διαθέσιμα στην αγορά προϊόντα και υπηρεσίες με τρόπο ανεξάρτητο, διαφανή, πλήρη, σαφή, κατανοητό και έγκυρο. Σύμφωνα με το άρθρο 14 της Οδηγίας 2019/944/ΕΕ, «*τα κράτη – μέλη εξασφαλίζουν ότι τουλάχιστον ένα εργαλείο καλύπτει ολόκληρη την αγορά. Όπου η αγορά καλύπτεται από πολλαπλά εργαλεία, τα εργαλεία αυτά περιλαμβάνουν το ευρύτερο δυνατό φάσμα προσφορών παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε να καλύπτουν σημαντικό τμήμα της αγοράς και, εάν οι παρουσιαζόμενες πληροφορίες δεν καλύπτουν πλήρως την αγορά, σαφή σχετική δήλωση, πριν από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων.*». Ως εκ τούτου, ο ευρωπαϊκός νομοθέτης αναγνωρίζει την ποικιλία και διαφορετικότητα των προσφερόμενων τιμολογίων της αγοράς. Οι προμηθευτές δεν πρέπει να εμποδίζονται από το να διαμορφώνουν τα τιμολόγια τους σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς. **Επιπλέον, το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (CEER)** έχει εκδώσει κατευθυντήριες οδηγίες αναφορικά με την καλή πρακτική λειτουργίας των εργαλείων σύγκρισης τιμών στη νέα ενεργειακή αγορά, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η αρχή “*comprehensibility*”, σύμφωνα με την οποία το εργαλείο σύγκρισης τιμών πρέπει να περιλαμβάνει κάθε βασικό χαρακτηριστικό και πληροφορία των προϊόντων, περιλαμβανομένης και τυχόν πάγιας χρέωσης (“*flat charge*”)¹.

¹ <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/239d07c5-8512-7750-fbe6-d69f9233db60> - σελίδα 7 «*Fundamental characteristics of all products should be presented on the first page of the results screen, adopting appropriate graphic or hypertext solutions in order to facilitate visibility and comprehension. This information should refer both to price (for example, fixed or floating price; time of use or flat price...) and to other fundamental features (for example, main contractual terms, bundled services or products, origin of energy production...).* Explanations of the different characteristics should be available as second – level information to help the customer understand his/her options.» και σελίδες 15 – 16 όπου παρατίθεται η αναθεωρημένη κατευθυντήρια οδηγία υπ’ αριθ. 6: «*Fundamental characteristics of all products should be presented on the first page of the results screen, adopting appropriate graphic or hypertext solutions in order to facilitate visibility and comprehension. This information should refer both to price (for example, fixed or floating price; time of use or flat price...) and to other fundamental features (for example, main contractual terms, bundled services or products, origin of energy production...).* Explanations of the different characteristics should be available as second-level information to help the customer understand his/her options.»

4. Καθορισμός του τρόπου ειδοποίησης των καταναλωτών για την τροποποίηση της τιμολογιακής πολιτικής καθόσον αφορά σε Ρήτρα Αναπροσαρμογής.

Σε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής της τιμολογιακής πολιτικής Προμηθευτή, η οποία συνεφέλκει την υποχρέωση ατομικής ειδοποίησης των καταναλωτών, και εφόσον -κατ' επιλογή του Προμηθευτή- η εν λόγω ειδοποίηση υλοποιείται μέσω του Λογαριασμού Κατανάλωσης, θεωρείτε ότι η σχετική ειδοποίηση προσήκει να πραγματοποιηθεί με τρόπο που θα καθορίζεται δεσμευτικά ή να καταλείπεται στον Προμηθευτή περιθώριο επιλογής μεταξύ εναλλακτικών δυνατοτήτων; Επιπλέον, κρίνετε σκόπιμο η σχετική ειδοποίηση να υλοποιείται μέσω ειδικού διακριτού εγγράφου που θα εσωκλείεται στον Λογαριασμό; Εφόσον, ωστόσο, η ειδοποίηση πραγματοποιείται μέσω της αναγραφής επί του εντύπου του Λογαριασμού θεωρείτε ότι προσιδιάζει η σχετική μνεία να πραγματοποιείται σε εμφανές σημείο; Ή αντιθέτως θεωρείτε ότι αρκεί η απλή αναφορά σε οποιοδήποτε σημείο του Λογαριασμού, έστω και εν είδει «υποσημείωσης» ή με μη-ευανάγνωστους γραφικούς χαρακτήρες («ψιλά γράμματα»); Κατά τη γνώμη σας, η εν λόγω ενημέρωση οφείλει να άπτεται όλων των κύριων παραμέτρων της νέας Χρέωσης/του νέου Τιμολογίου, καθώς και του τρόπου διαμόρφωσής τους ή αρκεί η απλή επισήμανση του ιστοτόπου του Παρόχου και η παραπομπή του καταναλωτή σε αυτό για τη συνολική ενημέρωσή του;

Η υποχρέωση των προμηθευτών για σαφή και αναλυτική ενημέρωση των καταναλωτών για τα χαρακτηριστικά των προσφερόμενων τιμολογίων είναι αναντίρρητη και θεμελιώδης, τόσο κατά το στάδιο σύναψης της σύμβασης, όσο και σε περιπτώσεις επιγενόμενων τροποποιήσεων.

Ο τρόπος ενημέρωσης πρέπει να διασφαλίζει με τον καλύτερο τρόπο τους καταναλωτές και για τον λόγο αυτό θεωρούμε ότι είναι εύλογη η υφιστάμενη πρόβλεψη του Κώδικα Προμήθειας, περί ενσωμάτωσης της σχετικής ενημέρωσης σε ειδικό πεδίο εντός του λογαριασμού κατανάλωσης. Σε κάθε περίπτωση το εν λόγω πεδίο πρέπει να είναι εμφανές, ορατό και όχι εν είδει απλής υποσημείωσης. Τα ανωτέρω πρέπει να αποτελούν τον κανόνα, ο οποίος, ωστόσο, θα μπορεί να παρακάμπτεται μέσω ειδικής συναίνεσης του πελάτη προς τούτο. Με άλλα λόγια, εφόσον ο πελάτης το επιθυμεί και τούτο συμφωνείται με τον προμηθευτή, η ενημέρωση περί τροποποίησης μπορεί να πραγματοποιείται με εναλλακτικούς τρόπους, όπως με e-mail, sms κλπ. Δε θεωρούμε εύλογη τη θέσπιση υποχρέωσης για ενημέρωση με διακριτή επιστολή γιατί θα δημιουργήσει σημαντικό κόστος και λειτουργική επιβάρυνση και σε καμία περίπτωση δε συνάδει με την ψηφιακή εποχή, την οποία διανύουμε.

Ως προς το περιεχόμενο της ενημέρωσης, θεωρούμε πρακτικό να υπάρχει σύντομη περιγραφή της τροποποίησης, με παραπομπή στην ιστοσελίδα του προμηθευτή για πλήρη ενημέρωση ή δυνατότητα του πελάτη να ζητήσει τη λήψη σχετικού έγγραφου υλικού.

5. Άλλα ερωτήματα που τίθενται στο κείμενο της Διαβούλευσης:

Ι) *Συναφώς, θεωρείτε ότι ένα προϊόν που συνδυάζεται με ηλεκτρονική τιμολόγηση και προσφέρει ιδιαίτερος ανταγωνιστικούς όρους ως προς τη Χρέωση Προμήθειας συνάδει με το ενωσιακό πλαίσιο;*

Υπό ποιους όρους δύναται να θεωρηθεί ότι τυχόν χορηγούμενη έκπτωση, η οποία εγγενώς επιδιώκει να αποτελέσει κίνητρο για την επιλογή της ηλεκτρικής τιμολόγησης ("bonus"), απολήγει να λειτουργεί ως "malus" σε βάρος όσων προβούν στην αντίθετη επιλογή; Προκειμένου για τον χαρακτηρισμό της εν λόγω «κινητροδότησης» δύναται να λαμβάνεται υπόψη το εύλογο του εύρους της διαφοροποίησης της τελικής χρέωσης;

Η ηλεκτρονική τιμολόγηση πέραν των θετικών περιβαλλοντικών της επιπτώσεων, αναμφισβήτητα επιφέρει μείωση διαχειριστικών εξόδων του προμηθευτή. Όπως αναφέρεται και στο κείμενο της Διαβούλευσης, στην υπόθεση C-294/2018 κρίθηκε ότι το άρθρο 11 παρ. 1 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ «πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, υπό συνθήκες όπως αυτές της υπόθεσης της κύριας δίκης, δεν αντιτίθεται σε έκπτωση επί των τελών πρόσβασης στο δίκτυο ηλεκτρικής

ενέργειας χορηγούμενη από επιχείρηση λιανικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας μόνον στους τελικούς καταναλωτές που έχουν επιλέξει την ηλεκτρονική τιμολόγηση.». Περαιτέρω, στο άρθρο 18 παρ. 2 της Οδηγίας 944/2019, προβλέπεται ότι «Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι τελικοί πελάτες λαμβάνουν δωρεάν όλους τους λογαριασμούς τους και τις πληροφορίες τιμολόγησης.».

Από τα ανωτέρω είναι σαφές ότι σκοπός του νομοθέτη είναι να διασφαλίσει ότι ο πελάτης λαμβάνει δωρεάν τους λογαριασμούς του, επομένως αυτός πρέπει να είναι και ο κανόνας. Αν ένας προμηθευτής προσφέρει έκπτωση σε πελάτες που λαμβάνουν (μόνο) ηλεκτρονικά τους λογαριασμούς τους (bonus), τούτο είναι θεμιτό και δικαιολογημένο.

II) Βάσει της κυρίαρχης τάσης σε ενωσιακό επίπεδο, η ΡΑΕ τείνει στο μη επιτρεπτό της επιβολής ρήτρας πρόωρης αποχώρησης (είτε για λόγους αλλαγής προμηθευτή είτε για λόγους τερματισμού της σύμβασης και αποσύνδεσης του μετρητή). Εξαιρέση από την ανωτέρω γενική αρχή δύναται να αποτελεί η περίπτωση της καταγγελίας από τον Πελάτη σύμβασης σταθερής τιμής. Σε κάθε δε περίπτωση, η επιβολή της σχετικής ρήτρας οφείλει να είναι πλήρως αποσυνδεδεμένη από την ενάσκηση από τον καταναλωτή του δικαιώματός του περί αλλαγής προμηθευτή.

Λαμβάνοντας υπόψη την υποχρέωση διαμόρφωσης της σχετικής ρήτρας στη βάση της άμεσης οικονομικής ζημίας του προμηθευτή και το βάρος που αυτός φέρει για την απόδειξη της αναλογικότητας της εν λόγω επιβάρυνσης, θεωρείτε ότι τα σχετικά κόστη είναι συγκρίσιμα και προκύπτουν κατόπιν υπολογισμού του «αντικειμενικού» κόστους προσέκλυσης πελάτη, κατά τις συνήθειες των οικείων συναλλαγών, σε συνάρτηση με την αρχική διάρκεια της σύμβασης και το χρονικό σημείο της καταγγελίας της από τον πελάτη; Ή, αντιθέτως, είστε της άποψης ότι τα κόστη των Προμηθευτών, που παρέχουν σταθερά τιμολόγια ορισμένου χρόνου, δύνανται να διαφέρουν ουσιωδώς;

Είναι σκόπιμη και αναγκαία η πρόβλεψη μεθοδολογίας από τη ΡΑΕ που θα τυποποιεί το ανακύπτον κόστος προμηθευτή, άρα και το ύψος της ρήτρας πρόωρης αποχώρησης, ή θεωρείται προτιμητέος η ad hoc απόδειξη του κόστους από κάθε καταναλωτή; Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Προμηθευτές φέρουν το βάρος απόδειξης της διαμόρφωσης του ύψους της ρήτρας κατά τις αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας προκρίνεται ο έλεγχος από τη ΡΑΕ της διάταξης περί πρόβλεψης της ρήτρας, όπως αυτή (θα) περιέχεται στους Γενικούς Όρους του εκάστοτε τιμολογίου, ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος ασυμβατότητας με το πλαίσιο;

Ως προς το ζήτημα των ρητρών πρόωρης αποχώρησης, η ΡΑΕ επικαλείται ως νόμιμο έρεισμα το άρθρο 12 της οδηγίας 2019/944/ΕΕ. Το εν λόγω άρθρο θέτει ως κανόνα την απαγόρευση επιβολής σε οικιακούς πελάτες και μικρές επιχειρήσεις τέλους, σχετιζόμενου με αλλαγή προμηθευτή, πλην των περιπτώσεων σταθερών τιμολογίων, για τα οποία είναι δυνατή η θέσπιση εξαιρέσης. Σε σχέση με τη δυνατότητα εξαιρέσης, η Οδηγία αναφέρεται σε οικιακούς πελάτες και μικρές επιχειρήσεις. Επομένως, οποιαδήποτε σχετική νέα πρόβλεψη (τυχόν θεσπιστεί) θα πρέπει να συμμορφώνεται με την επιταγή αυτή και όχι να αφορά σε κατηγορία πελατών που δεν πληροί τα ανωτέρω κριτήρια (επιδιωκόμενη βάσει της Διαβούλευσης εφαρμογή σε πελάτες χαμηλής τάσης).

(α) **Ως προς την έννοια του τέλους**, στο οποίο αναφέρεται η οδηγία, αυτό πρέπει να συνδέεται με την αλλαγή προμηθευτή. Ωστόσο, στην ελληνική αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, οι σχετικές ρήτρες δε λειτουργούν τιμωρητικά για την αλλαγή προμηθευτή, ούτε δημιουργούν εμπόδιο για την αλλαγή, απλά εκκαθαρίζουν την οικονομική σχέση μεταξύ προμηθευτή και πελάτη, που συμφωνήθηκε κατά την έναρξη της συμβατικής τους σχέσης.

Πιο συγκεκριμένα, οι ρήτρες πρόωρης αποχώρησης διαδραματίζουν έναν προεξέχοντα εγγυητικό ρόλο για τη διασφάλιση της ανταγωνιστικής λειτουργίας της αγοράς. Οι ρήτρες αυτές μειώνουν, σ' έναν μικρό βαθμό, τον κίνδυνο των προμηθευτών, επιτρέποντας τους να διαμορφώνουν ανταγωνιστικά εμπορικά προϊόντα σε ιδιαίτερα χαμηλές τιμές. Η θέση τους σε μέρος των συμβάσεων δεν γίνεται κερδοσκοπικά εις βάρος του καταναλωτή, αλλά αντίθετα στοχεύει στη δημιουργία καλύτερων προσφορών με γενναίες μειώσεις του συμβατικού ανταλλάγματος.

Πράγματι, είναι σύνηθες σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές ενέργειας οι προμηθευτές να παρέχουν τόσο μη εκπτώτικα τιμολόγια με συμβάσεις αορίστου χρόνου, όσο και εκπτώτικα τιμολόγια με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Η δυνατότητα θέσης ρητρών πρόωρης αποχώρησης διασφαλίζει τη δυνατότητα για ανταγωνιστική εκπτώτική πολιτική. Οι δε καταναλωτές μπορούν να αντιληφθούν και να συμφωνήσουν ελεύθερα να «παραμείνουν» σε κάποιο προμηθευτή για ένα εύλογο χρονικό διάστημα, ώστε να απολαύσουν τα πλεονεκτήματα τιμολογίων με μεγάλες εκπτώσεις. Σε περιπτώσεις πρόωρης μονομερούς καταγγελίας των συμβάσεων αυτών, το δικαίωμα του προμηθευτή να αξιώνει μια μικρή αποζημίωση που αντανακλά μόνο την άμεση οικονομική του ζημία είναι όχι μόνο εύλογο, αλλά και αναγκαίο.

Καθίσταται, επομένως, πρόδηλο ότι οι ρήτρες πρόωρης αποχώρησης επιτρέπουν τη δημιουργία ελκυστικότερων προσφορών για ένα αγαθό ζωτικής σημασίας, όπως είναι η ενέργεια. Αποτελούν σημαντικό μηχανισμό προσαρμογής των συμβάσεων προμήθειας στις ανάγκες μεγάλου μέρους του καταναλωτικού κοινού χαμηλής τάσης. Επομένως, οι ρήτρες πρόωρης αποχώρησης όχι μόνο εν γένει δεν απαγορεύονται, αλλά συνιστούν πολύτιμο εργαλείο για τη διαμόρφωση μιας ανταγωνιστικής εμπορικής πολιτικής προς το συμφέρον του τελικού καταναλωτή.

(β) σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ανωτέρω άρθρου 12 της οδηγίας ορίζεται ότι είναι δυνατή η επιβάρυνση με τέλη τερματισμού της σύμβασης όσων πελατών καταγγέλλουν οικειοθελώς «συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σταθερής τιμής ορισμένου χρόνου» πριν τη λήξη της». Ο όρος που χρησιμοποιεί ο ενωσιακός νομοθέτης («συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας σταθερής τιμής ορισμένου χρόνου») δεν ταυτίζεται σε καμία περίπτωση με τις «συμβάσεις σταθερού τιμολογίου» ορισμένου χρόνου, όπως τις αντιλαμβάνεται η ΡΑΕ. Η οδηγία προσδιορίζει τις σταθερές συμβάσεις σε αντιδιαστολή προς τις συμβάσεις δυναμικής τιμολόγησης, δηλαδή προς ευέλικτες μορφές τιμολόγησης που δεν υφίστανται στο πλαίσιο της ελληνικής αγοράς ενέργειας στο παρόν στάδιο εξέλιξης της. Οι «συμβάσεις δυναμικής τιμολόγησης» κατά την οδηγία, αφενός, συνδέονται με συγκεκριμένες τεχνικές δυνατότητες των καταναλωτών να επηρεάζουν το προφίλ της κατανάλωσής τους ανά πάσα στιγμή, αφετέρου προϋποθέτουν αγορά με άλλες δομές και μηχανισμούς, στο πλαίσιο των οποίων οι προμηθευτές διαθέτουν επαρκείς μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων. Επομένως, η έννοια της δυναμικής τιμολόγησης είναι ουσιαστικά διαφορετική από εκείνη της κυμαινόμενης τιμολόγησης, όπως υφίσταται στην ελληνική πραγματικότητα σήμερα, η δε εξομοίωσή τους είναι αυθαίρετη. Επομένως, οι διαδεδομένες στην ελληνική αγορά συμβάσεις ορισμένου χρόνου με ρήτρες αναπροσαρμογής δεν συνιστούν συμβάσεις δυναμικής τιμολόγησης και είναι δυνατό να συνοδεύονται από ρήτρες πρόωρης αποχώρησης.

Ως προς το ζήτημα της ύπαρξης μεθοδολογίας για την τυποποίηση του κόστους κάθε προμηθευτή, σε περίπτωση πρόωρης λήξης σύμβασης προμήθειας, δε θεωρούμε σκόπιμη την εν λόγω τυποποίηση, δεδομένου ότι αφενός ο κάθε προμηθευτής έχει ξεχωριστή εμπορική πολιτική και διαφορετικό κόστος για τα προϊόντα που προσφέρει και αφετέρου η αγορά συνεχώς εξελίσσεται και μεταβάλλεται και θα ήταν ατυχής η απόπειρα τυποποίησης της σχετικής ζημιάς οριζοντίως. Σε κάθε περίπτωση όμως, το εν λόγω κόστος που θα καλύπτεται με τη ρήτρα πρόωρης αποχώρησης, δε πρέπει να σχετίζεται «τιμωρητικά» με την αλλαγή προμηθευτή, αλλά πρέπει να συνδέεται αποκλειστικά με την αποζημίωση του προμηθευτή για το κόστος απόκτησης του πελάτη (το οποίο δεν αποσβέστηκε λόγω της πρόωρης λήξης) ή/και για την κάλυψη ζημιάς, που δημιουργήθηκε από την «εμπροσθοβαρή» προσφορά εκπτώσεων, κατά το αρχικό χρονικό διάστημα ισχύος της σύμβασης προμήθειας.

Τέλος, επισημαίνουμε ότι, σε περίπτωση που σε συνέχεια της Διαβούλευσης, δρομολογηθεί η θέσπιση κανονιστικών ρυθμίσεων, για τα ζητήματα που τίθενται στη Διαβούλευση, είναι κρίσιμο να συνυπολογιστεί το αθροιστικό αποτέλεσμα των ρυθμίσεων και των συνεπειών τους στους

προμηθευτές και στους καταναλωτές. Οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις σε μία αγορά που είναι σε τροχιά απελευθέρωσης πρέπει να εφαρμόζονται κατ' εξαίρεση και να αξιολογούνται σωρευτικά ως προς τα αποτελέσματα που θα επιφέρουν. Επομένως είναι εσφαλμένο να κρίνεται η σκοπιμότητα ενός μέτρου αυτοτελώς, καθώς πρέπει να μελετώνται οι συνεργιστικές του επιπτώσεις μαζί με τις λοιπές ρυθμίσεις που προωθούνται ταυτόχρονα. Εν προκειμένω, με δεδομένο ότι η κάθε προτεινόμενη ρύθμιση περιορίζει (αυτοτελώς) σημαντικά τη σφαίρα της επιχειρηματικής ελευθερίας των προμηθευτών, αθροιστικά με τις λοιπές προτεινόμενες ρυθμίσεις διαμορφώνει ένα άκρως παρεμβατικό και περιοριστικό περιβάλλον, μη υγιές για την ελεύθερη ανάπτυξη της αγοράς προμήθειας.

Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση.

Για την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε.

DocuSigned by:

Panagiotis Kanellopoulos
CD377C4EEC6D469...

.....
Παναγιώτης Κανελλόπουλος
Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής
Τομέα Ηλεκτρικής Ενέργειας & Φυσικού Αερίου